

Żądanie stwierdzenia nabycia spadku i jego działu w jednym wniosku

11 Kwietnia, 2018r.

Spadkobierca musi dopełnić wiele formalności zanim zacznie w pełni korzystać ze spadku. Często jednak nie wie, od czego powinien zacząć. Co do zasady, w pierwszej kolejności powinno dokonać się stwierdzenia nabycia spadku przed sądem bądź aktem poświadczenia dziedziczenia przed notariuszem, a w następnej kolejności dochodzi do jego działu. Czy możliwe jest zatem dokonanie tych czynności „za jednym zamachem”?

Zawieszenie postępowania egzekucyjnego to krótko mówiąc, wstrzymanie się przez organ egzekwujący z wszelkimi czynnościami. Nie oznacza to jednak, że czynności egzekucyjne podjęte przed wydaniem postanowienia o zawieszeniu zostaną uchylone, kiedy to np. komornik zajął konto bankowe. Takie czynności pozostają w mocy, postanowienie o zawieszeniu postępowania pozwala na skierowanie do sądu stosownego wniosku o udzielenie zabezpieczenia, którego następstwem może być uchylenie czynności.

Zgodnie z treścią art. 681 Kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli stwierdzenie nabycia spadku jeszcze nie nastąpiło i nie został sporządzony zarejestrowany akt poświadczenia dziedziczenia, postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku wydaje sąd w toku postępowania działowego.

Procedura w trybie art. 681 k.p.c. to w zasadzie dwa postępowania w jednym. „Żądanie stwierdzenia nabycia spadku podlegać będzie rozstrzygnięciu w pierwszej kolejności – w postanowieniu częściowym – a następnie, w postanowieniu końcowym, żądanie działu oraz zniesienia współwłasności.” (postanowienie Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 24 października 1995 r. II CRN 133/95). Jeżeli więc, do sądowego stwierdzenia nabycia spadku nie doszło, jak również nie jesteśmy w posiadaniu aktu notarialnego, w którym zostało poświadczony dziedziczenie, warto skorzystać z tej formy i zawrzeć w jednym wniosku dwa żądania. Jak więc należy się do tego zabrać ?

By zgłosić swoje żądanie należy sporządzić wniosek. Wniosek o wszczęcie postępowania o dział spadku jest pismem procesowym i winien spełniać wymogi stawiane pismom (art. 126 k.p.c., art. 511 k.p.c.). Pismo procesowe można prosto zatytułować „Wniosek o dział spadku”, a następnie wyrazić o stwierdzenie nabycia spadku, by nie było w tym przedmiocie żadnych wątpliwości. Z istotnych rzeczy, o których również trzeba pamiętać by postępowanie sprawnie się potoczyło to podanie we wniosku wszystkich znanych nam spadkobierców, ich adresy zamieszkania, jak również dołączyć tyle odpisów pisma ilu jest spadkobierców.

W pierwszej kolejności, w postępowaniu częściowym o stwierdzenie nabycia spadku, Sąd, po przeprowadzeniu rozprawy, na którą wzywa wnioskodawcę oraz osoby mogące wchodzić w rachubę jako spadkobiercy ustawowi i testamentowi, ustala krąg spadkobierców oraz wielkość przypadających im udziałów. Sąd bada również czy spadkodawca pozostawił testament oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia. W tym przedmiocie sąd wydaje postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku, w którym określone jest kto jest spadkobiercą i w jakiej części dziedziczy. „Dopiero prawomocne postanowienie spadkowe ustalające spadkobierców może być podstawą dalszego postępowania o dział spadku z ich udziałem” (post. SO w Kaliszu z 5 lipca 2016 r. II Cz 479/16).

Rozpoznając wniosek o stwierdzenie nabycia spadku w warunkach określonych przez art. 681 k.p.c., sąd nie zawiesza postępowania działowego. Wprowadzie możliwość ewentualnego zawieszenia postępowania działowego na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. wynika z przyczyny prejudycjalności, ale postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku toczy się w ramach tego samego postępowania działowego i nie jest ono prowadzone w innym odrębnym postępowaniu. Postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku, mimo swojej samodzielności, jest częścią postępowania działowego. W razie wydania postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku sąd powinien odroczyć rozprawę do czasu uprawomocnienia się tego postanowienia” (A. Stempniak „Zakres stosowania

art. 681 k.p.c. w postępowaniu o dział spadku” publikacja: Przegląd Sądowy 2004 r. nr 11-12).

Po uprawomocnieniu się postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, Sąd przystępuje do postępowania działowego. Dział spadku polega już na konkretnym podziale majątku pozostawionego przez spadkodawcę. We wniosku należy więc wskazać majątek spadkodawcy, który ma być przedmiotem działu, a gdy w skład spadku wchodzi nieruchomości należy przedstawić dowody stwierdzające, że nieruchomości stanowiła własność spadkodawcy (art. 680. § 2 k.p.c.). Spadkodawca nałożył ponadto obowiązek podania przez współspadkobierców sądowi swojego wieku, zawodu, stanu rodzinnego oraz danych o swych zarobkach i majątku, a także zarobkach i majątku małżonka oraz wyjaśnienia, w jaki sposób korzystało się ze spadku dotychczas, jak również podać inne okoliczności, które mogą mieć wpływ na rozstrzygnięcie, co każdy ze współspadkobierców ma otrzymać ze spadku. W tym postępowaniu sąd ustala skład i wartość przedmiotów wchodzących w skład masy spadkowej i przyznaje poszczególnym spadkobiercom przedmioty lub prawa majątkowe. Stan masy spadkowej ustala się z chwilą otwarcia spadku, ale według cen rynkowych obowiązujących w dniu orzekania o dziale. Jeżeli uczestnicy postępowania zgodnie określą wartość przedmiotów spadkowych, jest to dla sądu wiążące, w razie sporu co do wartości ocenia się ją na podstawie opinii powołanego w tym celu biegłego. Pamiętać należy, iż przedmiotem postępowania działowego są wyłącznie aktywa. Sąd nie dzieli długów spadkowych przykładowo wynikających z zaciągniętych przez spadkobiercę kredytów. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 września 2000 r. wskazał, że „Przedmiotem działu spadku mogą być wyłącznie aktywa, natomiast podział długów następuje z mocy prawa, odpowiednio do podziału aktywów” (post. SN z 20 września 2000 r., I CKN 295/00),

Podział masy spadkowej między spadkobiercami może być dokonany przez podział fizyczny spadku między wszystkich spadkobierców odpowiednio do wielkości ich udziałów spadkowych, albo poprzez przyznanie jednemu lub kilku spadkobiercom składników spadku z obowiązkiem spłaty pozostałych spadkobierców, bądź też przez podział cywilny spadku, a więc sprzedaż spadku osobie trzeciej spoza kręgu spadkobierców i podział uzyskanej kwoty między spadkobierców odpowiednio do wielkości ich udziałów spadkowych. W sytuacji, kiedy sąd orzeka o obowiązku spłaty pozostałych spadkobierców, określa się również sposób i termin ich uiszczenia. Możliwe jest również rozłożenie spłat i dopłat na raty, jednakże na czas nie dłuższy niż 10 lat. W postępowaniu działowym sąd bierze pod uwagę poczynione przez spadkodawcę na rzecz spadkobierców ustawowych darowizny chyba, że spadkodawca postanowił w testamencie bądź w umowie darowizny o zwolnieniu jej z obowiązku zaliczenia jej do masy spadkowej. W postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania

poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych przytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych (art. 686 k.p.c.).

Składając wniosek o dział spadku z jednoczesnym stwierdzeniem jego nabycia bezsprzecznie pozwoli zaoszczędzić nam trochę czasu, bowiem Sąd dokonując rozpatrzenia pisma procesowego pod kątem ewentualnych braków, będzie miał zobrazowany cały stan faktyczny i postępowanie to może potoczyć się sprawniej, aniżeli w przypadku wnioskowania w pierwszej kolejności o stwierdzeniu nabycia spadku, a następnie wnoszenia o podział. Jednakże, w sytuacji, kiedy spadkobiercy są zgodni co do ewentualnego działu spadku warto zastanowić się o przeprowadzeniu tych czynności przed notariuszem. W tym trybie, wszelkie czynności mogą zająć nam dzień i wychodząc z kancelarii będziemy mogli w pełni cieszyć się nabytymi prawami majątkowymi.

By admin | 4 stycznia, 2019